

EL

EL

EL

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 24.2.2010
COM(2010) 62 τελικό

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ
ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**Γνώμη της Επιτροπής σχετικά με την αίτηση προσχώρησης της Ισλανδίας στην
Ευρωπαϊκή Ένωση**

{SEC(2010) 153}

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Γνώμη της Επιτροπής σχετικά με την αίτηση προσχώρησης της Ισλανδίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

α) Αίτηση προσχώρησης

Στις 17 Ιουλίου 2009, η Ισλανδία υπέβαλε αίτηση προσχώρησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Κατόπιν αυτού, στις 27 Ιουλίου, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ζήτησε από την Επιτροπή να υποβάλει τη γνώμη της σχετικά με την αίτηση, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 49 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, το οποίο ορίζει: *«Κάθε ευρωπαϊκό κράτος το οποίο σέβεται τις αξίες που αναφέρονται στο άρθρο 2 και δεσμεύεται να τις προάγει, μπορεί να ζητήσει να γίνει μέλος της Ένωσης. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα εθνικά κοινοβούλια ενημερώνονται για την αίτηση αυτή. Το αιτούν κράτος απευθύνει την αίτησή του στο Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει ομόφωνα, αφού ζητήσει τη γνώμη της Επιτροπής και μετά από έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το οποίο αποφασίζει με την πλειοψηφία των μελών από τα οποία απαρτίζεται. Λαμβάνονται υπόψη τα κριτήρια επιλεξιμότητας που συμφωνεί το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο».*

Το άρθρο 2 ορίζει ότι *«η Ένωση βασίζεται στις αξίες του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου, καθώς και του σεβασμού των ανθρώπινων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες. Οι αξίες αυτές είναι κοινές στα κράτη μέλη εντός κοινωνίας που χαρακτηρίζεται από τον πλουραλισμό, την απαγόρευση των διακρίσεων, την ανοχή, τη δικαιοσύνη, την αλληλεγγύη και την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών».*

Στην Κοπεγχάγη, τον Ιούνιο του 1993, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι:

Η προσχώρηση πραγματοποιείται όταν η χώρα είναι σε θέση να αναλάβει τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την ιδιότητα μέλους, εφόσον πληροί τις οικονομικές και πολιτικές προϋποθέσεις.

Για την ιδιότητα μέλους απαιτείται:

- η υποψήφια χώρα να έχει επιτύχει σταθερότητα των θεσμών που εγγυώνται τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου, τα ανθρώπινα δικαιώματα και τον σεβασμό και την προστασία των μειονοτήτων·
- λειτουργία οικονομίας της αγοράς, καθώς και ικανότητα αντιμετώπισης της ανταγωνιστικής πίεσης και των δυνάμεων της αγοράς στα πλαίσια της Ένωσης·
- η ικανότητα των υποψηφίων να αναλάβουν τις υποχρεώσεις του μέλους, μεταξύ των οποίων και την υιοθέτηση των στόχων της πολιτικής, οικονομικής και νομισματικής ένωσης.

Η ικανότητα της Ένωσης να απορροφήσει νέα μέλη, χωρίς να επιβραδυνθεί η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, συνιστά ένα άλλο σημαντικό θέμα που αφορά τόσο την Ένωση όσο και τις υποψήφιες χώρες.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Μαδρίτης, τον Δεκέμβριο του 1995, αναφέρθηκε στην ανάγκη «ώστε να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις προοδευτικής και αρμονικής ένταξης αυτών των κρατών [που υποβάλλουν αίτηση προσχώρησης], ιδίως χάρη στην ανάπτυξη της οικονομίας της αγοράς, στην προσαρμογή των διοικητικών τους δομών και στη δημιουργία ενός σταθερού οικονομικού και νομισματικού περιβάλλοντος».

Τον Δεκέμβριο του 2006, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφώνησε ότι «η στρατηγική διεύρυνσης, που στηρίζεται στην εμπέδωση, την εκπλήρωση προϋποθέσεων, και την επικοινωνία, εν συνδυασμό προς την ικανότητα της ΕΕ να ενσωματώνει νέα μέλη, συνιστά τη βάση για μια νέα ομοφωνία όσον αφορά τη διεύρυνση».

Στην παρούσα γνώμη, η Επιτροπή αναλύει την αίτηση της Ισλανδίας με βάση την ικανότητα της χώρας να εκπληρώσει τα κριτήρια που έθεσε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κοπεγχάγης το 1993. Η μέθοδος που ακολουθήθηκε κατά τη διατύπωση της παρούσας γνώμης είναι, κατ' αναλογία, η ίδια που χρησιμοποιήθηκε και στις προηγούμενες γνώμες. Η Επιτροπή έχει αναλύσει τόσο την παρούσα κατάσταση όσο και τις μεσοπρόθεσμες προοπτικές. Για τους σκοπούς της παρούσας γνώμης, και χωρίς να προδικάζεται οποιαδήποτε μελλοντική ημερομηνία προσχώρησης, ως μεσοπρόθεσμη περίοδος ορίστηκε η τριετία.

Σύμφωνα με την ανανεωμένη συναίνεση για τη διεύρυνση, στην παρούσα γνώμη καθορίζονται βασικοί τομείς πολιτικής που ενδέχεται να απαιτήσουν ιδιαίτερη προσοχή σε περίπτωση προσχώρησης της Ισλανδίας και γίνεται μια αρχική εκτίμηση του αντικτύπου σε βασικές πολιτικές και τομείς. Η Επιτροπή θα προβεί σε λεπτομερέστερη αξιολόγηση του αντικτύπου στους εν λόγω βασικούς τομείς πολιτικής σε επόμενα στάδια της προενταξιακής διαδικασίας. Επιπλέον, η συνθήκη προσχώρησης της Ισλανδίας θα απαιτήσει τεχνική προσαρμογή των θεσμικών οργάνων της ΕΕ υπό το πρίσμα της συνθήκης της Λισαβόνας, καθώς και την αναγνώριση της ισλανδικής ως επίσημης γλώσσας της ΕΕ.

Η έκθεση με τη λεπτομερή ανάλυση στην οποία βασίζεται η γνώμη δημοσιοποιείται ως χωριστό έγγραφο (*Αναλυτική έκθεση για τη γνώμη σχετικά με την αίτηση προσχώρησης της Ισλανδίας στην ΕΕ*¹).

β) Πρόσφατες εξελίξεις

Τα δύο τελευταία χρόνια, η Ισλανδία αντιμετώπισε πολλές προκλήσεις. Στο πλαίσιο της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης, τον Οκτώβριο του 2008, το τραπεζικό της σύστημα κατέρρευσε με σοβαρές οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις. Η κρίση οδήγησε σε σημαντική συρρίκνωση της οικονομίας, προκάλεσε σοβαρή δυσπραγία στον λαό της χώρας και σηματοδότησε μια σειρά πολιτικών εξελίξεων.

Τον Ιανουάριο του 2009, ο πρωθυπουργός παραιτήθηκε και προκηρύχθηκαν πρόωρες κοινοβουλευτικές εκλογές, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν τον Απρίλιο του 2009 και οδήγησαν σε κυβέρνηση συνεργασίας μεταξύ της Κοινωνικής Δημοκρατικής Συμμαχίας και της Κίνησης Αριστεράς – Πράσινων. Τον Ιούλιο του 2009, μετά από πρόταση της κυβέρνησης, το Ισλανδικό Κοινοβούλιο ψήφισε υπέρ της αίτησης προσχώρησης στην ΕΕ. Η κοινή γνώμη και τα πολιτικά κόμματα στην Ισλανδία είναι διχασμένα στο ζήτημα της ένταξης στην ΕΕ.

¹ SEC(2010)153.

Στις 5 Ιανουαρίου 2010, μετά από αίτηση που υπέγραψε το 25% του εκλογικού σώματος, ο Ισλανδός Πρόεδρος αρνήθηκε να υπογράψει τον νόμο με τον οποίο ρυθμίζεται η αποπληρωμή ενός δανείου ύψους 3,9 δισεκατομμυρίων ευρώ στις κυβερνήσεις του Ηνωμένου Βασιλείου και των Κάτω Χωρών, γνωστού ως Icesave bill², που είχε ψηφίσει το Κοινοβούλιο στις 30 Δεκεμβρίου 2009 μετά από μήνες έντονων συζητήσεων. Σύμφωνα με το άρθρο 26 του συντάγματος, προκηρύχθηκε δημοψήφισμα σχετικά με τον νόμο αυτό για τις 6 Μαρτίου 2010.

γ) Σχέσεις μεταξύ ΕΕ και Ισλανδίας

Η Ισλανδία έγινε ανεξάρτητη δημοκρατία στις 17 Ιουνίου 1944.

Η Ισλανδία και η Ευρωπαϊκή Ένωση είχαν εκτεταμένη συνεργασία σε ευρύ φάσμα τομέων κατά τα τελευταία σαράντα χρόνια.

Το 1970, η Ισλανδία προσχώρησε στην Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών και συμμετείχε στη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ) από την έναρξη ισχύος του το 1994. Στο πλαίσιο του ΕΟΧ πραγματοποιούνται τακτικές σύνοδοι μεταξύ Ισλανδίας και ΕΕ σε πολιτικό επίπεδο, στις οποίες περιλαμβάνεται η σύνοδος του Συμβουλίου των υπουργών εξωτερικών του ΕΟΧ δύο φορές τον χρόνο.

Συμμετέχοντας στην ενιαία αγορά πάνω από 15 χρόνια, μέσω της συμφωνίας για τον ΕΟΧ, η Ισλανδία έχει υιοθετήσει σημαντικό μέρος της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ (ΕΑΕ) παρακολουθεί τακτικά τη συμμόρφωση της Ισλανδίας με τη συμφωνία ΕΟΧ. Γενικότερα, η Ισλανδία έχει ικανοποιητικές επιδόσεις όσον αφορά την τήρηση των υποχρεώσεών της στον ΕΟΧ. Διαπιστώθηκαν ορισμένες ανεπάρκειες, που θα πρέπει να αντιμετωπισθούν σε πρώτο στάδιο, ιδίως σε τομείς όπως οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, η ασφάλεια των τροφίμων και η ελεύθερη διακίνηση των κεφαλαίων, και οι οποίες περιγράφονται στα αντίστοιχα κεφάλαια, στο μέρος 3 της αναλυτικής έκθεσης. Στο πλαίσιο της χρηματοπιστωτικής κρίσης, η Ισλανδία επικαλέστηκε τις εξαιρετικές διασφαλίσεις για το ισοζύγιο πληρωμών που επιτρέπονται στις χώρες εκτός Ευρωζώνης. Αυτές οι προσωρινές διασφαλίσεις -ορισμένες από τις οποίες έχουν αρθεί τον Νοέμβριο του 2009- περιορίζουν τις ροές κεφαλαίων μεταξύ Ισλανδίας και μελών της ΕΕ/ΕΟΧ.

Από το 1981, πραγματοποιούνται τακτικές συσκέψεις μεταξύ Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της επιτροπής μελών των κοινοβουλίων των χωρών της ΕΖΕΣ. Από την έναρξη ισχύος της συμφωνίας ΕΟΧ, οι σχέσεις αυτές έχουν θεσμοθετηθεί με τη σύσταση μικτής κοινοβουλευτικής επιτροπής του ΕΟΧ. Επιπλέον, πραγματοποιούνται σε τακτική βάση διμερείς συναντήσεις μεταξύ Ισλανδών βουλευτών και μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

² Ο 'Icesave bill' επιτρέπει στον Ισλανδό υπουργό οικονομικών, να παράσχει εκ μέρους του Δημόσιου Ταμείου κρατική εγγύηση για τα δάνεια ύψους 3,9 δισεκατομμυρίων ευρώ που χορήγησαν οι κυβερνήσεις του Ηνωμένου Βασιλείου και των Κάτω Χωρών στο Ταμείο Εγγυήσεων Καταθετών και Επενδυτών της Ισλανδίας. Σκοπός των δανείων αυτών είναι να επιστραφούν στη βρετανική και ολλανδική κυβέρνηση οι αποζημιώσεις που καταβλήθηκαν σε πολίτες τους που είχαν λογαριασμούς ταμειωτηρίου στο Icesave, το διαδικτυακό τμήμα της Landsbanki Íslands hf.

Η Ισλανδία έχει συνδεθεί με την ανάπτυξη των συμφωνιών του Σένγκεν από το 1996³ και εφαρμόζει τις διατάξεις του από το 2001. Αυτό σημαίνει ότι η Ισλανδία έχει καταργήσει τους συνοριακούς ελέγχους με τα άλλα κράτη του χώρου του Σένγκεν. Εφαρμόζονται κοινοί κανόνες και διαδικασίες όσον αφορά τις θεωρήσεις βραχείας διαμονής και τους ελέγχους στα εξωτερικά σύνορα. Η Ισλανδία συμμετέχει στην εκτεταμένη συνεργασία και τον συντονισμό μεταξύ των αστυνομικών υπηρεσιών και των δικαστικών αρχών εντός του χώρου του Σένγκεν.

Η Ισλανδία έχει συνδεθεί με τον κανονισμό του Δουβλίνου, ο οποίος θεσπίζει τα κριτήρια και τους μηχανισμούς για τη διεκπεραίωση των αιτήσεων ασύλου⁴.

Όσον αφορά τις εμπορικές σχέσεις, η Ισλανδία έγινε μέλος της GATT το 1968 και αποτελεί ιδρυτικό μέλος του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου. Εκτός από τη συμμετοχή της στην Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ) και τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ), η Ισλανδία έχει ελεύθερες εμπορικές σχέσεις -παράλληλα με τις συμπληρωματικές διμερείς συμφωνίες για τα βασικά γεωργικά προϊόντα- με δεκαέξι τρίτες χώρες στο πλαίσιο της ΕΖΕΣ, και τέσσερις επί πλέον, οι οποίες δεν έχουν ακόμη αρχίσει να ισχύουν. Επιπλέον, είναι σε ισχύ μια διμερής εμπορική συμφωνία και μια συμπληρωματική συμφωνία με την ΕΕ για βασικά αγροτικά προϊόντα σχετικά με τη συμφωνία ΕΟΧ.

Το 2008, πάνω από το 54% των εισαγωγών της Ισλανδίας προέρχονταν από την ΕΕ και το 76% των εξαγωγών της προορίζονταν για την ΕΕ.

Η Ισλανδία συμβάλλει στη μείωση των κοινωνικών και οικονομικών ανισοτήτων στην Ευρώπη μέσω των επιχορηγήσεων του ΕΟΧ⁵. Για την περίοδο 2004-2009, η Ισλανδία διέθεσε περίπου 29 εκατομμύρια ευρώ για τη χρηματοδότηση έργων σε διάφορα κράτη-μέλη της ΕΕ μέσω των εν λόγω επιχορηγήσεων του ΕΟΧ.

Κατόπιν της αίτησης προσχώρησης της Ισλανδίας, η Επιτροπή πρότεινε να περιληφθεί η χώρα αυτή στους δικαιούχους προενταξιακής χρηματοδότησης βάσει του μηχανισμού προενταξιακής βοήθειας (ΜΠΒ). Η εν λόγω στήριξη θα ευνοήσει τη δημιουργία θεσμών και υποδομών που θα επιτρέψουν την ομαλή εφαρμογή του κεκτημένου, ειδικά σε τομείς που δεν καλύπτει ο ΕΟΧ, κυρίως με το Μέσο Τεχνικής Βοήθειας και Ανταλλαγής Πληροφοριών (ΤΑΙΕΧ) και την αδελφοποίηση.

³ Η συμφωνία για τη σύνδεση της Ισλανδίας με τη θέση σε ισχύ, την εφαρμογή και την περαιτέρω ανάπτυξη του κεκτημένου Σένγκεν, βάσει της απόφασης 1999/439/ΕΚ του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1999, υπογράφηκε μεταξύ της Ισλανδίας και της ΕΕ στις 18 Μαΐου 1999. Η απόφαση 2000/777/ΕΚ του Συμβουλίου της 1ης Δεκεμβρίου 2000 προβλέπει την εφαρμογή των ρυθμίσεων του κεκτημένου του Σένγκεν στις πέντε χώρες της Σκανδιναβικής Ένωσης Διαβατηρίων, στις οποίες περιλαμβάνεται η Ισλανδία, από την 25η Μαρτίου 2001.

⁴ Απόφαση 2001/258/ΕΚ του Συμβουλίου.

⁵ Οι "επιχορηγήσεις ΕΟΧ και Νορβηγίας" αποτελούν τη συνεισφορά της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν και της Νορβηγίας στις προσπάθειες για ευρύτερη ευρωπαϊκή συνοχή. Οι επιχορηγήσεις του ΕΟΧ αποτελούν συνεισφορές που χρηματοδοτούν από κοινού η Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και η Νορβηγία, ενώ οι επιχορηγήσεις της Νορβηγίας χρηματοδοτούνται μόνον από τη Νορβηγία.

B. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΠΡΟΣΧΩΡΗΣΗΣ

1. ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ

Η Ισλανδία είναι χώρα όπου λειτουργούν ισχυροί δημοκρατικοί θεσμοί. Αποτελεί κοινοβουλευτική δημοκρατία με εδραιωμένες παραδόσεις αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας και χωρισμού των εξουσιών. Η συνταγματική και έννομη τάξη της και οι κυβερνητικοί θεσμοί είναι σταθεροί.

Τηρείται ο χωρισμός μεταξύ της νομοθετικής, της εκτελεστικής και της δικαστικής εξουσίας. Η κυβέρνηση υπόκειται σε ουσιαστικό κοινοβουλευτικό έλεγχο, ενώ οι υπουργοί είναι υπόλογοι για τις ενέργειές τους. Η αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης λειτουργούν αποτελεσματικά.

Η Ισλανδία διαθέτει υψηλού επιπέδου δικαστικό σώμα και εδραιωμένο δικαστικό σύστημα. Εντούτοις, προβληματισμό προκαλεί κατά πόσον η ανεξαρτησία των δικαστικών οργάνων είναι ουσιαστική, ιδιαίτερα η διαδικασία διορισμού των δικαστών.

Η δημόσια διοίκηση της Ισλανδίας είναι, γενικά, αποτελεσματική και απαλλαγμένη από πολιτικές παρεμβάσεις. Τον Οκτώβριο του 2009 ξεκίνησε διαδικασία μεταρρύθμισης της δημόσιας διοίκησης.

Συνεπεία της χρηματοοικονομικής κρίσης, τέθηκαν ορισμένα ζητήματα όσον αφορά το ενδεχόμενο σύγκρουσης συμφερόντων στη δημόσια ζωή της Ισλανδίας, όπως αυτό της διαπλοκής μεταξύ πολιτικής και επιχειρηματικής κοινότητας, ιδίως λαμβάνοντας υπόψη το μικρό μέγεθος του πληθυσμού της χώρας και την απομονωμένη γεωγραφική θέση της. Αμέσως μετά την κρίση, συστήθηκε ειδική εξεταστική επιτροπή και ειδική εισαγγελική αρχή προκειμένου να ερευνήσουν και να ασκήσουν διώξεις για τις εικαζόμενες εγκληματικές ενέργειες στο πλαίσιο της κατάρρευσης των τραπεζών. Οι έρευνες είναι υπό εξέλιξη. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει, όπου ενδείκνυται, να ενισχυθούν οι μηχανισμοί ώστε να περιοριστεί το πεδίο σύγκρουσης συμφερόντων.

Η Ισλανδία διαθέτει ολοκληρωμένο σύστημα διασφάλισης των θεμελιωδών δικαιωμάτων και υπάρχει συνεργασία υψηλού επιπέδου με τους διεθνούς οργανισμούς για την προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων.

2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ

Η Ισλανδία έχει μικρή ανοικτή οικονομία και αποτελεί μέλος του ΕΟΧ από το 1994. Ως μέλος του ΕΟΧ, η Ισλανδία έχει ενσωματωθεί ικανοποιητικά στην οικονομία της ΕΕ. Στη διάρκεια της δεκαετίας του 1990 και κατά το μεγαλύτερο μέρος της προηγούμενης δεκαετίας, προέβη σε αναδιάρθρωση της οικονομίας της, κυρίως με κατάργηση των κανονιστικών ρυθμίσεων και ελευθέρωση των διαφόρων κλάδων. Η οικονομία της, που βασιζόταν κυρίως στην αλιεία, μετεξελίχθηκε σε πιο διαφοροποιημένη, με ευρύ και ανοικτό χρηματοπιστωτικό κλάδο. Λόγω του βαθμού έκθεσης των ισλανδικών τραπεζών και της έλλειψης κατάλληλης εποπτείας του χρηματοπιστωτικού κλάδου, στο πλαίσιο της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής αναταραχής, ο τραπεζικός κλάδος της Ισλανδίας κατέρρευσε το 2008, παρασύροντας την οικονομία σε μια νομισματική και χρηματοπιστωτική κρίση, που οδήγησε σε βαθιά ύφεση. Η κυβέρνηση, κατόπιν αυτού, ζήτησε τη βοήθεια της διεθνούς κοινότητας, ιδίως του ΔΝΤ, για τη στήριξη του νομίσματός της και την αποκατάσταση βιώσιμης μακροοικονομικής

σταθερότητας. Η συμφωνία stand-by του ΔΝΤ για πόσο 1,4 δισεκατομμυρίων ευρώ δίνει έμφαση στη νομισματική σταθερότητα, τη δημοσιονομική εξυγίανση και την αναδιάρθρωση του τραπεζικού κλάδου.

Η σοβαρότητα της οικονομικής κρίσης και η πολιτική κατάσταση που επικράτησε συνεπεία αυτής στην Ισλανδία, καθυστέρησε την εφαρμογή του προγράμματος του ΔΝΤ. Ωστόσο, από το καλοκαίρι του 2009, επιτεύχθηκε ευρεία συναίνεση σχετικά με τα βασικά στοιχεία της ανάκαμψης. Οι αρχές έχουν λάβει σημαντικά μέτρα οικονομικής σταθεροποίησης, με στόχο την δημοσιονομική εξυγίανση, τη σταθεροποίηση των συναλλαγματικών ισοτιμιών και την αναδιάρθρωση του χρηματοπιστωτικού κλάδου. Τα πρώτα θετικά αποτελέσματα των μέτρων αυτών αρχίζουν να γίνονται αισθητά. Η Ισλανδία έχει μια σχετικά ελαστική αγορά εργασίας με υψηλά ποσοστά συμμετοχής, σχετικά νεαρό ενεργό πληθυσμό και καλή διαχείριση των αξιόλογων φυσικών της πόρων.

Εντούτοις, η μακροοικονομική σταθεροποίηση δεν είναι ακόμη πλήρης. Συνεπεία της κρίσης και της εξαγοράς από το Δημόσιο των τραπεζών που πτώχευσαν, το δημοσιονομικό έλλειμμα ανήλθε σε 14,4% του ΑΕΠ κατά το 2009. Τον ίδιο χρόνο, το ακαθάριστο δημόσιο χρέος έφθασε το 130% του ΑΕΠ, το ένα τρίτο του οποίου οφείλεται στα χρέη της Icesave. Βασική πρόκληση παραμένει η δημοσιονομική εξυγίανση. Για να είναι δυνατή η ανάκαμψη, απαιτείται εκτεταμένη και βιώσιμη αναδιάρθρωση του δημόσιου και ιδιωτικού χρέους. Μεταξύ των βασικών προκλήσεων που πρέπει να αντιμετωπιστούν βραχυπρόθεσμα είναι η ολοκλήρωση της αναδιάρθρωσης του χρηματοπιστωτικού κλάδου, καθώς και η ουσιώδης βελτίωση του κανονιστικού και εποπτικού θεσμικού πλαισίου και των σχετικών πρακτικών. Περαιτέρω διαφοροποίηση της οικονομίας και η εφαρμογή σειράς διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων θα συνέβαλαν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της χώρας.

3. ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΤΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΤΟΥ ΜΕΛΟΥΣ

Η ικανότητα της Ισλανδίας να αναλάβει της επιμέρους υποχρεώσεις του μέλους αξιολογήθηκε σύμφωνα με τους ακόλουθους δείκτες:

- υποχρεώσεις στο πλαίσιο της συμφωνίας EOX.
- επίπεδο ευθυγράμμισης, εφαρμογής και επιβολής του κεκτημένου εκτός της συμφωνίας EOX.

Γενικά, η Ισλανδία έχει ικανοποιητικές επιδόσεις στην εκπλήρωση των υποχρεώσεών της στο πλαίσιο του EOX.

Σύμφωνα με την εποπτεύουσα αρχή της ΕΖΕΣ (EAE), το ποσοστό της νομοθεσίας περί εσωτερικής αγοράς που έχει μεταφερθεί στην εθνική νομοθεσία, όπως απαιτείται μέχρι τον Ιούλιο του 2009, είναι στο ίδιο επίπεδο με τον μέσο όρο των κρατών μελών της ΕΕ. Ο συνολικός αριθμός των διαδικασιών παράβασης⁶ που έχουν κινηθεί κατά της Ισλανδίας μειώθηκε σημαντικά τους τελευταίους μήνες. Η έρευνα της ΕΑΕ για τα νομοθετικά και άλλα επείγοντα μέτρα που έλαβε η Ισλανδία λόγω της τραπεζικής κατάρρευσης, ιδίως για το συμβιβασμό τους με τη νομοθεσία EOX, συνεχίζεται.

⁶ Για περιπτώσεις μη τήρησης ή εσφαλμένης εφαρμογής των διατάξεων του EOX, καθώς και νομοθεσίας που δεν έχει ενσωματωθεί ή δεν έχει ενσωματωθεί πλήρως.

Η Ισλανδία είναι στο σύνολό της καλά προετοιμασμένη να αναλάβει τις υποχρεώσεις του μέλους στους περισσότερους τομείς, ιδίως στους τομείς που καλύπτει ο ΕΟΧ.

Η Ισλανδία πρέπει να καταβάλει σοβαρές προσπάθειες για την ευθυγράμμιση της νομοθεσίας της με το κεκτημένο και/ή για την αποτελεσματική εφαρμογή και επιβολή του μεσοπρόθεσμα, ώστε να πληροί σε εύθετο χρόνο τα κριτήρια ένταξης, στους ακόλουθους τομείς: αλιεία· γεωργία και ανάπτυξη της υπαίθρου· περιβάλλον· ελεύθερη διακίνηση κεφαλαίων· χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες· καθώς και τελωνειακή ένωση· φορολογία· στατιστικές· ασφάλεια τροφίμων, κτηνιατρική και φυτοϋγειονομική πολιτική· περιφερειακή πολιτική και συντονισμός των διαρθρωτικών μέσων· δημοσιονομικός έλεγχος.

Γ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Η Ισλανδία αποτελεί κοινοβουλευτική δημοκρατία με εδραιωμένες παραδόσεις αντιπροσωπευτικού συστήματος. Τα θεσμικά της όργανα είναι αποτελεσματικά και τηρούν τα όρια των αρμοδιοτήτων τους. Η συνταγματική και έννομη τάξη της Ισλανδίας είναι σταθερές και υπάρχουν εγγυήσεις για το κράτος δικαίου και τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Οι ισλανδικές αρχές πρέπει να καταβάλουν περαιτέρω προσπάθειες για την ενίσχυση της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης, ειδικά όσον αφορά τη διαδικασία διορισμού των δικαστών. Οι μηχανισμοί πρόληψης των συγκρούσεων συμφερόντων πρέπει να ενισχυθούν. Γενικότερα, η Επιτροπή θεωρεί ότι η χώρα πληροί τα πολιτικά κριτήρια που έχει θέσει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κοπεγχάγης το 1993.

Όσον αφορά τα οικονομικά κριτήρια, μπορεί να θεωρηθεί ότι στην Ισλανδία λειτουργεί οικονομία αγοράς. Η λειτουργία των αγορών έχει επηρεαστεί σοβαρά από μακροοικονομικές ανισορροπίες και ορισμένες διαρθρωτικές και ρυθμιστικές αδυναμίες, που επιδεινώθηκαν από την παγκόσμια οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση. Για να αντιμετωπιστούν τα υπάρχοντα τρωτά σημεία, θα πρέπει να εφαρμοστούν αυστηρά τα συμφωνηθέντα μέτρα μεταρρυθμίσεων και οι προσαρμογές πολιτικής. Πριν από την κρίση, η χώρα αποδείχθηκε ικανή να αντισταθεί στις ανταγωνιστικές πιέσεις και τις δυνάμεις της αγοράς εντός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ). Λαμβάνοντας υπόψη αυτό, η Ισλανδία θα είναι σε θέση να αντιμετωπίσει τις ανταγωνιστικές πιέσεις και τις δυνάμεις της αγοράς εντός της Ένωσης μεσοπρόθεσμα, υπό τον όρο ότι θα εφαρμόσει γρήγορα τα αναγκαία μέτρα πολιτικής και τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις.

Η χώρα έχει γενικά ικανοποιητικές επιδόσεις όσον αφορά την τήρηση των υποχρεώσεών της το πλαίσιο του ΕΟΧ, του οποίου αποτελεί μέλος από το 1994. Η Ισλανδία είναι κατάλληλα προετοιμασμένη για να αναλάβει τις υποχρεώσεις του μέλους, ιδιαίτερα στους τομείς που καλύπτει ο ΕΟΧ και, εν όψει της ένταξης, η Ισλανδία πρέπει να συνεχίσει να τις τηρεί. Οι προσπάθειες για ευθυγράμμιση της νομοθεσίας της με το κεκτημένο και για εφαρμογή και επιβολή του πρέπει να συνεχιστούν. Σοβαρές προσπάθειες θα απαιτηθούν ιδιαίτερα στους τομείς της αλιείας, της γεωργίας και της ανάπτυξης της υπαίθρου, του περιβάλλοντος, της ελεύθερης διακίνησης των κεφαλαίων και των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, προκειμένου να πληρούνται τα κριτήρια ένταξης.

Η προσχώρηση της Ισλανδίας αναμένεται να έχει περιορισμένο συνολικό αντίκτυπο στην Ευρωπαϊκή Ένωση και δεν θα επηρεάσει την ικανότητα της τελευταίας να διατηρήσει και να εμβαθύνει την ανάπτυξη της.

Με βάση τις εκτιμήσεις αυτές, η Επιτροπή συνιστά την έναρξη διαπραγματεύσεων με την Ισλανδία για την προσχώρησή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση.